

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı

KAN.KAR.MD.

Sayı : A.01.0.GNS.0.10.00.02-

Konu : .....

.....

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 20 nci Yasama Döneminde görüşülüp sonuçlandırılmayan ve hükümsüz sayılmadıkları için bu Döneme intikal etmiş bulunan, Kanun Hükmünde Kararnamelerin adını, esas numarasını ve havale edildikleri Komisyonları gösterir liste ile Komisyonunuza havale edilen Kanun Hükmünde Kararnamelere ait dosyalar ilişikte gönderilmiştir.

Saygılarımla.

Yıldırım AKBULUT

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR TETKİK DAİRESİ
BAŞKANLIĞI

Sayı : K.K.T.D. 18/ 101-1/66 / 05567

Ankara

20/10/1983

Konu :

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :

"Yüksek Denetleme Kurulu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"
bugünkü Resmi Gazetede yayımlanmış ve Anayasa'nın 91 inci maddesi uyarınca bir örneği ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bütçe-Plan Komisyonu Bşk. (esas)
Mali İşler Komisyonu Bşk. (gönüs)
21.10.1983

Bülend ULUSU
Başbakan

1/103
Plan ve Büt. Kom.
19.12.1983

EKI :

- 1- Kanun Hükmünde Kararname
- 2- Gerekçe
- 3- Resmi Gazete (10 adet)

T. B. M. M.	
Kanunlar Ka'emi	
T. 19	ARALIK 1983
N. 184	

DANIŞMA MECLİSİ GENEL SEKRETERLİĞİ KANUN VE KARARLAR TETKİK DAİRESİ BAŞKANLIĞI	
TARİH	NUMARA
20-10-1983	06-4560

DANIŞMA MECLİSİ	
Harak. G. Tarihi	20 EKİM 1983
İnceleme Tarihi	5607
Yayımlanma Tarihi	Kanun Hk.
HAVA G. Tarihi	20 EKİM 1983

Not : Verilecek cevaplarda Daire adının, yazın tarih ve sayısının açıklanması.

YÜKSEK DENETLEME KURULU HAKKINDA
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME GEREKÇESİ

Cumhuriyetin kuruluşundan 1938 yılına kadar Kamu İktisadi Teşebbüslerinin statüleri ayrıntılı olarak belirtilmemiş ve benzeri tipe bağlanmamış olduğu gibi merkezi tek bir denetleme organı da öngörülmemiştir.

Büyük Atatürk'ün 1.Kasım.1937 tarihinde TBMM açış nutkunda bu konu üzerinde durulmuştur. Bu nutkun ışığı altında 4.7.1938 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe giren 3460 sayılı kanun, yeni bir düzenleme getirmiştir.

Bu kanun ile "Umumi Murakabe Heyeti" adında merkezi denetim görevi yapacak bir organ kurulmuş ve Kamu İktisadi Teşekküllerinin idari, mali ve teknik yönden sürekli gözetim ve denetimi bu Heyet'e verilmiştir.

Bugünkü adıyla Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, denetlediği Kuruluşların kârlılık ve verimlilik yönünden iktisadi denetimini yürütmeye başlamış ve bu alanda öncülük eden bir kuruluş olmuştur.

3460 sayılı kanuna ek olarak 20.7.1960 tarihinde yürürlüğe giren 23 sayılı kanun ile Kurul, bir dönem yasama organına bağlanmıştır. 1961 Anayasası'nın getirdiği yeni ilkeler gözönünde bulundurularak 12.4.1964 günlü ve 468 sayılı kanunla Kurul'un yeniden Başbakanlığa bağlı olarak görev yapması öngörülmüştür. Bu arada yürürlüğe giren 440 sayılı kanunla Kurul'un ünvanı "Yüksek Denetleme Kurulu" olarak saptanmıştır.

1961 Anayasası'nın yürürlüğe girişinden sonra 3460 sayılı Kanunda topluca ele alınmış örgütlenmenin yürütmeye ilişkin bölümü; 440 sayılı kanunla, genel kurula ilişkin bölümü 468 sayılı kanunla düzenlendiği halde denetime ilişkin bölümü için bugüne kadar ayrı bir kanun çıkarılamamıştır.

Bu noksanlık, 440 sayılı kanunun kabulü sırasında ele alınmış ve 20. maddede özel bir kanun çıkarılacağı vurgulanmıştır. Yürütme Organınca da uzun vadeli plan ve yıllık programlarda bu konuya değinilerek gereksinme vurgulanmıştır.

12.Eylül.1980 tarihinden sonra da konu üzerinde Milli Güvenlik Konseyince durulmuş, verilen talimat üzerine Başbakanlık Makamının 18.12.1980 gün ve 2-4/00170 sayılı emirleriyle tasarı hazırlanması görevi Yüksek Denetleme Kurulu'na verilmiştir.

Kamu İktisadi Kuruluşlarının denetimi görevinin tarafsız bir şekilde yerine getirebilmesi amacı ile Kurul'a ayrı bir statü verilmesi gerekli görülerek düzenleme buna göre yapılmıştır. Bilindiği üzere Yüksek Denetleme Kurulu'nca hazırlanan raporlar yurt dışından kredi veren kuruluşlarca da yeterli ve kabule şayan bulunmaktadır. Bu işleğin daha da yaygın hale getirilmesi gözönünde tutularak Kurulun yapısı düzenlenmiştir.

Ana ilke olarak, 1938 yılındanberi süregelen uygulamanın olumlu tarafları aynen muhafaza edilmiş ve geçen zaman içinde ortaya çıkan boşluklarında bu tasarıda getirilen hükümlerle giderilmesine özen gösterilmiştir.

Ana görevi, ekonomik denetim olan Yüksek Denetleme Kurulu'nun denetleyeceği kuruluşların verimlilik ve kârlılık ilkeleri anlayışı içinde çalışıp çalışmadıklarını düzenleyeceği raporlarda tam ve eksiksiz olarak ele alması ve değerlendirmesi, yönetimin isabetli kararlar almasına yardımcı olması bakımından da büyük önem taşımaktadır. Kuruluş ve örgütlenmede bu ilke özenle gözönünde tutulmuştur.

Bilindiği üzere Cumhuriyet döneminde KİT'lere ilişkin toplu bir düzenleme 1938 yılında 3460 sayılı Kanunla yapılmıştır.

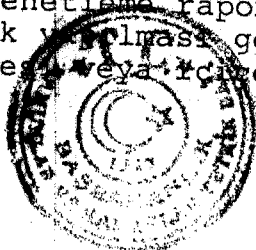
Burada üçlü bir örgütlenme öngörülmüş olup, Genel Kurul ve denetleme kurulu yanında yönetimden sorumlu iki organ yani Yönetim Kurulu ile Genel Müdürlük bir arada mütalâa edilmiştir.

1924 Anayasa'sına göre kuvvetler birliği ilkesi içinde Genel Kurul, Milletvekilleriyle bürokratların bir araya gelmesinden oluşmaktadır.

1961 yılından itibaren kuvvetler ayrılığı ilkesi kabul edildiğinden genel kurul görevinin millet adına Yasama Organına verilmesi zorunluluğu ortaya çıkmış ve bu düzenleme 468 sayılı Kanunla yapılmıştır.

1982 Anayasa'sınının 165.maddesinde benzeri ilkeyi kabul ve vurgulamıştır. Buna dayanılarak Yasama Organının genel kurul görevini nasıl yürüteceği bir kanunla düzenlenecektir.

Genel Kurulda denetleme raporlarının ele alınması ve incelenip kararlara dayanılarak yapılması genel kurul ile denetçi (murakip) fonksiyonlarının birleşmesi veya birleştirilmesi gibi yorumlamaya elve-

rişli bulunmamaktadır. İki organın birbirinden ayrı çalışması sistemin vazgeçilmez gereğidir. Kaldı ki, bu görevlerden birisi Yasama ve diğeri Yürütme organına verilmiş olup bu nedenle de birleştirilmeleri mevcut Anayasa düzeni içinde imkansız görülmektedir.

Gene sistemin ve Anayasa'nın gereği olarak denetleme (Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu) yürütme organına bağlı görev yapmak üzere düzenlenmiştir. Yasama Organı ile denetlemenin hukuki bağlantısı mevcut sistem içinde-sözkonusu edilemeyecektir.

Bu nedenlerle Anayasa'nın 165. maddesi gereğince 468 sayılı Kanunun yerine geçecek bir tasarı ile Yüksek Denetleme Kurulu'na ilişkin düzenleme arasında bir hukuki bağ olması varsayılmaz.

Anayasa ile kuvvetler ayrılığının kabulünden sonra anılan 3460 sayılı Kanunun değişmesi gerekmiş ve Umumi Murakabe Heyeti'nin adı 440 ve 468 sayılı Kanunlarla Yüksek Denetleme Kurulu şekline çevrilmiştir.

3460 sayılı Kanunun 7. maddesi gereğince Başbakanlığa bağlı olarak kurulan Yüksek Denetleme Kurulu 468 sayılı Kanunun 60. maddesi ile gene Başbakanlığa bağlanmış yani yürütme organı içinde yerini almıştır. Ancak, 440 sayılı Kanunun geçici 6. maddesiyle günün koşullarına uygun bir kanun çıkarılincaya kadar 3460 ve 23 sayılı kanunlardaki hükümlerin uygulanması öngörülmüştür.

1981 yılında YDK'ya ilişkin bir kanun tasarısı, Milli Güvenlik Konseyi'nin emir ve direktifleriyle hükümetçe hazırlanıp Danışma Meclisi'ne sevk edilmiş ve bu meclisin bazı komisyonlarından geçmiş iken 2680 sayılı Yetki Kanununun kabulü sırasında gene hükümetçe geri çekilerek YDK'ya ilişkin düzenlemenin anılan kanun çerçevesinde ve KHK ile yapılması öngörülmüştür. Hazırlanıp sunulan KHK bu istem ve direktifler çerçevesinde YDK'ya düzenleme getirmektedir.

Diğer taraftan yürürlüğe giren 60 sayılı KHK'da denetim görevi Yüksek Denetleme Kurulu'na verilmiş ve sırasıyla 26, 29, 35, 38, 39, 57, 64 ve geçici 7. maddelerle YDK'ya yeni ve açık yükümlülükler getirmiş bulunmaktadır. Bu görev ve yükümlülüklerin genel olarak 3460 sayılı kanuna dayanılarak ve getirilen koşullara uygun olarak yapılmasının imkânsızlığı nedeniyle YDK'nın görev ve yetkilerinin açıkça belirlenip örgütlenmesi kaçınılmaz bulunmuştur.

Kısaca, YDK'ya ilişkin yeni düzenleme, yürürlüğe giren 60 sayılı KHK'nın vazgeçilemeyecek bir tamamlayıcısı olmaktadır.

Diğer taraftan Milli Güvenlik Konseyince 11.8.1981 tarihinde tasvip edilip böylece direktif mahiyetini alan Bütçe-Plan Komisyonu raporunun 9. ve 10. sayfelerinde de bu konuya yer verilmiştir. Bu bölümde aynen, "Kamu İktisadî Teşekküllerinin denetiminden daha etkin neticeler alınabilmesi için Kamu İktisadî Teşebbüslerinin Başba-

kanlık Yüksek Denetleme Kurulu ve Yasama Organı denetimine tabi olacak şekilde gerekli yasal düzenlemenin yapılması, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'na ait Kuruluş Kanununun çıkarılması" açıkça vurgulanarak emir ve direktif mahiyetini de almıştır.

Arz ve izah edilen bu nedenler, bu kanun hükmünde kararnamenin hazırlanmasının nedenini ve gereğini göstermekte bulunmuştur.

Tasarının maddelerine ilişkin gerekçeler aşağıda sırasıyla belirtilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Kanun hükmünde kararnamenin amacı ve denetim kapsamına alınacak kuruluşlar belirtilmiştir.

MADDE 2- Kanun hükmünde kararnamede kullanılan kısaltmaların kimi ve neyi ifade ettikleri açıklanmıştır.

MADDE 3- Yüksek Denetleme Kurulu'nun ana statüsü ve organlarının neler olduğu belirtilmiştir.

MADDE 4- Kanun hükmünde kararname ile denetim kapsamına alınmış kuruluşların, Yüksek Denetleme Kurulu'nun devamlı denetim ve gözetimi altında oldukları yurgulanan maddede Kurulun denetim alanları da belirtilmiştir. Ekonomik denetimin tüm unsurları belirtilen maddede Başbakan'ın Yüksek Denetleme Kurulu'na inceleme görevi verebileceği hükmü getirilmiştir.

MADDE 5- Yüksek Denetleme Kurulu meslek mensuplarının kimler olduğu açıklanmıştır.

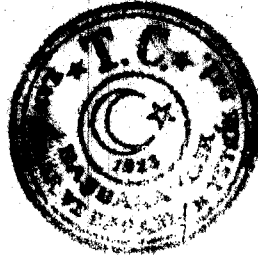
MADDE 6- 7,8,9 Maddelerde sırayla; Kurul başkanının, görev ve yetkileri, yokluğu halinde vekâletin nasıl yürütüleceği; Üyeler Kurulunun ve üyelerin görevleri açıklanmıştır.

MADDE 10-11- Maddeler Kurul Başkanı ve üyelerin nitelikleri ile bunların atanmaları esaslarını düzenlemiştir.

MADDE 12- Denetim ve inceleme gruplarının oluşumu ve bunların görevleri belirtilmiştir.

MADDE 13,14- Başdenetçi ve denetçilerin görevleri ve nitelikleri ve başdenetçi olabilmek için haiz olunması gereken şartlar belirtilmiştir.

MADDE 15- Yıllarca süregelen uygulamanın ışığı altında, Kurul'un ihtiyacı, ihtiyaç duyulan dallarda denetçi temininde karşılaşılan güçlükler, KIT'lerde vaki görev ve ünvan değişiklikleri, denetim gö-

revinin anlam ve önemine yaraşır görevi ifa edenlerin seçilmesi zorunluluğu gibi ana unsurlar etraflıca incelenerek düzenlenmiş, maddede değişik yorumlara sebebiyet verilmemesi için olabildiğince açık olunmaya özen gösterilmiş olmakla beraber uygulamanın ayrıntıları çıkarılacak Yönetmelikle belirlenecektir.

MADDE 16- Denetçi yardımcılarının niteliklerini belirleyen maddede öngörülen sınavın usul ve esasları bir yönetmelikle belirlenecektir.

MADDE 17- Madde açıktır.

MADDE 18- Madde açıktır.

MADDE 19- Madde açıktır.

MADDE 20- Madde açıktır.

MADDE 21- Denetim ve inceleme görevlisi sıfat ve yetkisini haiz Yüksek Denetleme Kurulu meslek mensuplarının belirlendiği maddede denetim ve yetkisinin alanı açıklıkla vurgulanmıştır.

MADDE 22- Denetim konularının belirlendiği maddede, ekonomik denetim gereği incelenmesi gereken hususlar birer birer sayılmıştır.

MADDE 23- Denetleyen ve denetlenen arasındaki çalışmalarda uyum sağlamak üzere Yüksek Denetleme Kurulu denetimine tabi kuruluşların; ekonomik denetimin gereği olan bilgi ve belgelerden hangilerinin ne zaman Yüksek Denetleme Kuruluna gönderilmesi gerektiği maddede açık olarak belirtilmiştir.

MADDE 24- Madde açıktır.

MADDE 25- Yıllık denetim raporunun içeriğini belirleyen maddede; Yüksek Denetleme Kurulu'nun denetlediği kuruluşların bilançolarını gerektiğinde değiştirme yetkisinin olduğu vurgulanmıştır.

MADDE 26- Devamlı gözetim ve denetimin gereği olarak, gecikmesinde zarar görülen ve yürütme organınca derhal önlem alınması gereken hallerde düzenlenecek ivedi durum raporlarının içeriği açıklanmıştır.

MADDE 27- Madde açıktır.

MADDE 28- Başbakan tarafından verilecek inceleme görevleri sonucunda hazırlanacak raporların, Yüksek Denetleme Kurulu'nun denetim ve inceleme gruplarınınca yürütme organına; yıllık denetim raporlarının düzenlenmesini beklemeden, bilgi vermek amacıyla da hazırlanabileceği belirlenmiştir.

MADDE 29- Yüksek Denetleme Kurulu raporlarının gizlilik dereceleri belirlenmiştir.

MADDE 30- Denetimin etkinliğini, sonuçsuz kalmamasını sağlamak üzere maddede Yüksek Denetleme tarafından düzenlenecek denetim raporlarının nerelere gönderileceği, raporları alan organların yapacağı işlemler maddede açık olarak vurgulanmış ve bu suretle bu alandaki mevcut kanuni boşluk bu hükümle giderilmiş olmaktadır.

MADDE 31- Yüksek Denetleme Kurulu bütçesinin hazırlanması esasları, kaynakları ve kesin hesabın hazırlanması esasları düzenlenmiştir.

MADDE 32- Madde açıktır.

MADDE 33- 34- Yüksek Denetleme Kurulu personelinin özlük işlerine ilişkin maddelerin getirdiği esasların ayrıntıları bir yönetmelikle belirlenecektir.

MADDE 35- Madde açıktır.

MADDE 36,37- Maddelerin "Disiplin kurulu" ve "Yüksek Disiplin kurulu"nun çalışma esaslarını getirmiş olup ayrıntılar bir yönetmelikle belirlenecektir.

MADDE 38- Madde açıktır.

MADDE 39- Meslek mensuplarının eğitim konularının ilkeleri belirlenmiş olup ayrıntılarının bir yönetmelikle düzenlenmesi ngrlmştir.

MADDE 40- Madde açıktır.

MADDE 41- Sadece Yüksek Denetleme Kurulu Personel Yönetmeliğinin Koordinasyon Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacağı ngrlmştir.

GEÇİCİ MADDE 1,2,3- Maddeler açıktır.

MADDE 42- Kaldırılan hükümler belirtilmiştir.

MADDE 43,44- Maddeler açıktır.

BAŞBAKANLIK
YÜKSEK DENETLEME KURULU
HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Yüksek Denetleme Kurulunun yeniden düzenlenmesi; 17/6/1982 tarihli ve 2680 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 24/6/1983 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Birinci Kısım

GENEL HÜKÜMLER

Birinci Bölüm

Amaç, Kapsam ve Kısaltmalar

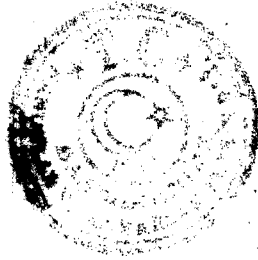
Amaç ve Kapsam

MADDE 1

1. Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, Yüksek Denetleme Kurulunun kuruluş ve görevleriyle ilgili esasları düzenlemektir.

2. Bu Kanun Hükmünde Kararname:

- a) Kamu İktisadi Teşebbüslerinin,
  - b) Özel kanunlarında Yüksek Denetleme Kurulunun denetimine tabi olduğu belirtilen kurum ve kuruluşların,
  - c) Sosyal Güvenlik kuruluşlarının,
- denetimini kapsar.

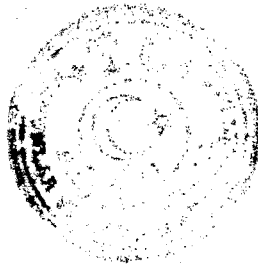

Kısaltmalar

MADDE 2

Bu Kanun Hükmünde Kararnamede geçen,

- a) Denetleme Kurulu deyimi, Yüksek Denetleme Kurulunu,
  - b) Kurul Başkanı deyimi, Yüksek Denetleme Kurulu Başkanını,
  - c) Kurul Üyesi deyimi, Yüksek Denetleme Kurulu Üyesini,
  - d) Denetim ve İnceleme Grubu deyimi, denetim ve inceleme ile ilgili Uzmanlık Grubunu,
  - e) Koordinasyon Kurulu deyimi, Kamu İktisadi Teşebbüsler ile ilgili Ekonomik İşler Yüksek Koordinasyon Kurulunu,
- ifade eder.

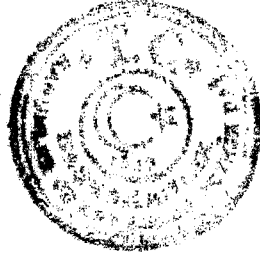
İkinci Bölüm

Denetleme Kurulunun Kuruluşu, Görev ve Yetkileri

Denetleme Kurulu

MADDE 3

1. Denetleme Kurulu, Başbakanlığa bağlı, tüzel kişiliğe sahip yüksek bir denetleme organıdır.
2. Denetleme Kurulu başkan, Üyeler Kurulu, denetim ve inceleme grupları ile Genel Sekreterlik ve ona bağlı idari şubelerle, Hukuk Danışmanlığından oluşur.

Denetleme Kurulunun Görevleri

MADDE 4

Denetleme Kurulunun görevleri şunlardır:

1. Bu Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren kuruluş ve kurumları iktisadi, mali, idari, hukuki ve teknik yönden sürekli olarak gözetim ve denetim altında bulundurmak,
2. Başbakanın görevlendirmesi üzerine incelemelerde bulunmak.

Denetleme Kurulu Meslek Mensupları

MADDE 5

Denetleme Kurulu meslek mensupları, Kurul Başkanı, Kurul Üyeleri ile Başdenetçi, denetçi ve Denetçi yardımcılarıdır.

İkinci Kısım

TEŞKİLAT VE GÖREVLER

Birinci Bölüm

Kurul Başkanı ve Üyeler Kurulu

Kurul Başkanı ve Görevleri

MADDE 6

1. Kurul Başkanı, Denetleme Kurulunu yönetir ve temsil eder.
2. Kurul Başkanının görevleri şunlardır:
  - a) Üyeler Kuruluna başkanlık etmek,
  - b) Üyeler Kurulunda alınan kararları uygulamak,
  - c) Üyeler ve Denetçiler arasında işbölümü yapmak ve denetim gruplarını belirlemek,
  - d) Grupların çalışma programlarını onaylamak,
  - e) Bütçe, kesin hesap ve kadroları hazırlamak,
  - f) Kurul raporlarını Başbakanlığa sunmaktır.

Kurul Başkanına Vekâlet

MADDE 7

1. Kurul Başkanı, her takvim yılı başında kurul üyelerinden birini başkan vekili olarak görevlendirir.
2. Kurul başkan vekili, kurul başkanının izinli, görevli veya özürlü olması halinde Başkana vekâlet eder.

Üyeler Kurulu ve Görevleri:

MADDE 8

1. Kurul Başkanı ve on sekiz üyeden oluşan Üyeler Kurulu, Denetleme Kurulunun en yüksek karar organıdır.

2. Üyeler Kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Denetim usulünü saptamak,
- b) Gruplarca hazırlanan denetim raporlarını incelemek ve son şeklini vermek,
- c) Yönetmelik ve denetleme kılavuzu tasarılarını kabul etmek,
- d) Bütçe, kadro ve kesin hesap sonuçlarını inceleyerek karara bağlamak,
- e) Başkan ve üyelerin önerilerini görüşüp karara bağlamak,
- f) Bu Kanun Hükmünde Kararname ile verilen diğer görevleri yapmak,

Kurul Üyelerinin Görevleri

MADDE 9

Kurul Üyelerinin görevleri:

a) Denetim ve inceleme grubuna başkanlık etmek, denetim ekipleri oluşturmak, çalışma programları hazırlamak, grup raporlarını Kurul Başkanlığına vermek,

b) Yönetmelikler ve Kurul Başkanınca verilen diğer işleri yapmaktır.-

Kurul Başkanı ve Üyelerinin Nitelikleri

MADDE 10

1. Kurul Başkanı olabilmek için:

a) İdari, iktisadi, mali, hukuki ve teknik alanlarda lisans öğrenimi yapmış olmak,

b) Kamu görevlerinde en az 20 yıl başarı ile çalışmış olmak,

c) Yirmi yıllık hizmetin en az üç yılını kurul üyesi veya üst düzey yöneticisi olarak geçirmiş bulunmak, gereklidir.

2. Kurul üyesi olabilmek için:

a) Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerindeki niteliklere sahip olmak,

b) Yirmi yıllık hizmetin en az üç yılını başdenetçi veya üst düzey yöneticisi olarak geçirmiş bulunmak, gereklidir.

Kurul Başkanı ve Üyelerinin Atanmaları

MADDE 11

1. Kurul Başkanı, Başbakan veya ilgili Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı veya Devlet Bakanının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca atanır.

2. Denetleme Kurulu Üyelerinin:

a) Yarısı, Başbakan veya ilgili Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı veya Devlet Bakanının önerisi üzerine,

b) Diğer yarısı, Üyeler kurulunca, Başdenetçilerden, her boş üyelik için gösterilecek iki aday arasından,

Bakanlar Kurulunca atanır.

İkinci Bölüm

Denetim ve İnceleme Grupları ve Denetçiler

Denetim ve İnceleme Grupları ve Görevleri

MADDE 12

1. Denetim ve inceleme grupları, bir üyenin başkanlığında yeteri kadar başdenetçi, denetçi ve denetçi yardımcılardan oluşur. Kurul Başkanı, gerek gördüğünde Denetim ve inceleme gruplarına başkanlık eder.

2. Denetim ve inceleme Gruplarının görevi, yıllık çalışma programlarına göre denetimlerini yapmak ve raporlarını hazırlamaktır.

Başdenetçi ve Denetçilerin Görevleri

MADDE 13

1. Başdenetçi ve denetçilerin görevleri şunlardır:

a) Denetim gurubu içinde çalışma programlarıyla verilen konularda denetim ve incelemeler yapmak,

b) Raporlar hazırlamak ve üyeler kurulunda açıklamalarda bulunmak,

c) Kurul Başkanı ve Gurup Başkanının verdiği işleri yapmaktır.

2. Denetçi yardımcılarının görevleri şunlardır:

a) Gurup Başkanı, başdenetçi veya denetçinin yönetim ve gözetimi altında çalışma programı gereğince istenen inceleme ve araştırmaları yapmak,

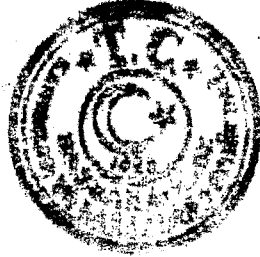
b) Kurul Başkanı veya Gurup Başkanı tarafından verilecek işleri yapmaktır.

Başdenetçilerin Nitelikleri

MADDE 14

1. Başdenetçi olabilmek için, en az üç yıl denetçilik yapmış ve birinci derece aylığını almış olmak gerekir.
2. Yönetmelikte belirlenen teknik elemanlar da aşağıdaki şartları taşıdıkları takdirde dışardan Başdenetçiliğe atanabilirler:
  - a) Birinci derece aylığını almış olmak,
  - b) On yıl mesleki tecrübesi bulunmak.

Denetçilerin Nitelikleri

MADDE 15

1. Denetçi olabilmek için:

a) Hukuk, idare, maliye, iktisat, ticaret, işletme konularıyla ilgili lisans diploması veren yüksek öğretim kurumlarından birini bitirmiş olmak,

b) Kamu İktisadi Teşebbüslerinde genel müdürlük, genel müdür yardımcılığı görevlerini en az bir yıl, veya daire başkanlığı, daire başkan yardımcılığı, teftiş kurulu başkanlığı, müesseselerde müessese müdürlüğü, kamu bankalarının 1'inci sınıf şube müdürlüğü görevlerini en az iki yıl başarıyla yapmış bulunmak ve toplam olarak en az on yıl kamu kuruluş ve kurumlarında çalışmış olmak gereklidir.

2. Birinci fıkra dışında, aşağıdaki şartları taşıyanlar da Denetçi olabilirler:

a) En az üç yıl denetçi yardımcılığı yapmış ve yeterlik sınavını başarmış olanlar,

b) Yüksek mühendislerle lisans üstü öğrenim yapmış mühendisler ve uzman veteriner hekimlerden meslekleriyle ilgili işlerde en az on yıl çalışmış olanlar.

Denetçi Yardımcılarının Nitelikleri

MADDE 16

Denetçi Yardımcısı olabilmek için, denetçilerde aranan öğrenimleri görmüş olmak ve 30 yaşını geçmemiş bulunmak, açılacak yarışma sınavını kazanmak gerekir.

Başdenetçi, Denetçi ve Denetçi Yardımcılarının Atanmaları

MADDE 17

Başdenetçiler ve denetçiler, Üyeler Kurulunun önerisi üzerine Başbakan veya ilgili Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı veya Devlet Bakanı tarafından atanır. Denetçi Yardımcıları ise Kurul Başkanınca atanır.

Uçüncü Bölüm

Genel Sekreterlik ve Hukuk Danışmanlığı

Genel Sekreterlik

MADDE 18

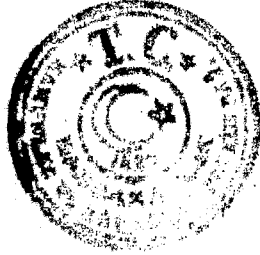
1. Yüksek Denetleme Kurulu Genel Sekreteri, Kurul Başkanına bağlıdır ve idari şubelerin yönetimiyle görevli ve sorumludur.
2. Kurul Başkanı, başdenetçi veya denetçiler arasından birini Genel Sekreter olarak görevlendirir.

İdari Şubeler

MADDE 19

1. İdari şubeler, genel sekreterliğe bağlı olarak çalışırlar:
2. İdari şubeler şunlardır:
  - a) Kurul Bürosu Müdürlüğü,
  - b) Personel Müdürlüğü,
  - c) Saymanlık Müdürlüğü,
  - d) Haberleşme ve Arşiv Müdürlüğü
  - e) İdare ve Levazım Müdürlüğü
  - f) Kitaplık Müdürlüğü.
3. İdari Şube Müdürleri ve Personeli, Genel Sekreterin önerisi üzerine Kurul Başkanınca atanırlar.

Hukuk Danışmanlığı

MADDE 20

1. Hukuk Danışmanı, Kurul Başkanına bağlı olarak görev yapar. Başkanlıkça istenecek hukuki konularda görüş bildirir ve Kurul Başkanınca görevlendirildiğinde yargı mercilerinde Denetleme Kurulunu temsil eder.
2. Hukuk Danışmanınının avukatlık ruhsatını almış bulunması ve en az 10 yıllık mesleki tecrübesi bulunması gerekir.
3. Hukuk Danışmanı Kurul Başkanı tarafından atanır.

Üçüncü Kısım

DENETLEME ESASLARI VE RAPORLAR

Birinci Bölüm

Denetleme Esasları

Denetleme Yetkisi

MADDE 21

1. Kurul Başkanı ve üyeleri ile başdenetçiler, denetçiler ve denetçi yardımcıları, denetim ve inceleme görevlisi sıfat ve yetkisine haizdirler.

2. Denetim ve inceleme görevlileri, denetime tabi kuruluşların her türlü gizli ve açık evrak, belge, defter ve kayıtlarını, incelemeye, bunların onaylı örneklerini almaya, görevlilerden ve ilgililerden sözlü veya yazılı açıklamalarda bulunmalarını istemeye ve işyerlerinde incelemeler yapmaya yetkilidirler.

3. Denetim ve inceleme görevlileri, denetimin ve incelemenin gerektirdiği bilgi ve belgeleri ilgili kuruluşlardan istemeye yetkilidirler.

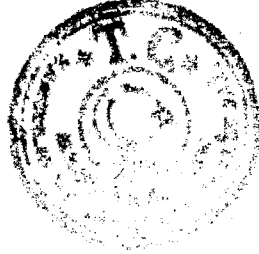

Denetleme Konuları

MADDE 22

Denetleme Kurulu, denetlemelerini yaparken aşağıdaki hususları inceler:

1. Denetlenen kuruluşların kanun veya statülerinde belirlenen amaç ve esaslara, uzun vadeli kalkınma planı ile programlara uyulup uyulmadığı,
2. İşletme bütçelerinin gereklere, işlemlerinin bütçelere; maliyet, bilanço ve sonuç hesaplarının dönem faaliyetlerine uygunluğu,
3. Çağdaş işletmecilik esaslarına uyulup uyulmadığı,
4. İşlemlerin hukuka uygunluğu,
5. Verimlilik ve kârlılık ilkelerine uyulup uyulmadığı,
6. İşletmenin zarara uğratılıp uğratılmadığı.

Kuruluşların Yükümlülükleri

MADDE 23

1. Denetlenen ve ilgili kuruluşların görevlileri, denetim ve inceleme görevlilerince istenilen bilgi ve belgeleri incelemeye sunmak, hazırlayıp vermek ve her türlü kolaylığı göstermekle yükümlüdürler.

2. Denetime tabi kuruluşlar, kanunlarında ayrıca süre belirtilmemiş olan durumlarda aşağıda yazılı belgeleri, düzenleme veya yetkili mercilerce onaylanma tarihinden başlayarak en geç bir ay içinde Denetleme Kuruluna göndermekle yükümlüdürler.

a) İşletme bütçeleri ve ekleriyle bunların yıl içindeki değişiklikleri,

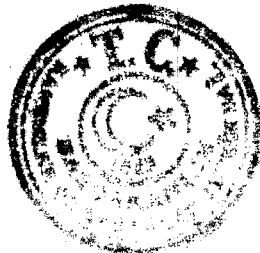
b) Bilanço ve sonuç hesapları ile bunların ekleri, yıllık faaliyet raporları, ortaklıklarda ayrıca genel kurul kararları ve denetçi raporları,

c) Yönetim Kurulu ve yönetim komitesi kararları,

d) Yönetmelikler,

e) İştiraklerin genel kurullarına verilen yıllık faaliyet raporları ve denetçi raporları,

f) Denetim gereği olarak gönderilmesi Denetleme Kurulunca istenecek diğer belgeler.

İkinci Bölüm

RAPORLAR

Denetleme ve inceleme raporları

MADDE 24

Denetleme Kurulu çalışmaları sonucunda, yıllık denetim raporu, ivedi durum raporu, genel rapor ve özel inceleme raporu hazırlar.

Yıllık Denetim Raporu

MADDE 25

1. Yıllık denetim raporu, denetlenen kuruluşların işlem, bilanço ve sonuç hesaplarının aklanması veya aklanmamasına ilişkin görüşleri içeren gerekçeli ve karşılaştırmalı olarak hazırlanan rapordur. Bu rapor, engeç ertesi yılın Ekim ayı sonuna kadar Başbakanlığa sunulur.

2. Yıllık denetim raporunda, kuruluşun bilançosu ile gereken hallerde Kurulca hazırlanan değiştirilmiş bilanço birlikte yer alır.

3. Yıllık denetim raporunun şekil ve muhtevası yönetmelikle düzenlenir.

1960 ve

1961

1962

1963

1964

1965

1966

1967

1968

1969

1970

1971

1972

İvedi Durum Raporu

MADDE 26

İvedi durum raporu, Denetleme Kurulunca, denetlemeler sırasında karşılaşılan ve ivedi olarak incelenmesi, teftişi, tahkiki gereken hususlar ile alınması gereken önlemleri içeren rapordur.

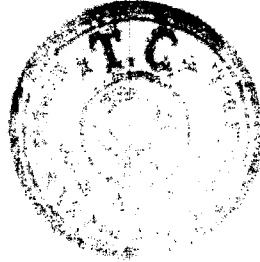
Genel Rapor

MADDE 27

1. Genel rapor, denetlenen kuruluşların yıllık faaliyetlerinin sonuçlarını, sektör esasına bağlı olarak, topluca belirten rapordur.

2. Genel raporda başlıca aşağıdaki hususlar yer alır:

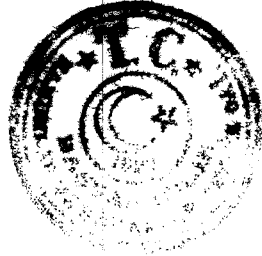
- a) Türkiye ekonomisi içindeki yeri,
- b) İstihdam durumu,
- c) Mali durum,
- d) İştirakler,
- e) İşletme çalışmaları,
- f) Yatırımlar,
- g) Denetlenen kuruluşların genel ve ortak sorunları ve öneriler.

Özel İnceleme Raporu

MADDE 28

Özel inceleme raporu, Başbakanın görevlendirmesi veya Üyeler Kurulunun İstemi üzerine, bu Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren Kuruluşlarda, denetim ve inceleme gruplarınca yapılan inceleme sonuçlarını gösteren rapordur.

Üyeler Kurulunun

İstemi üzerine

Yapılan

Raporların Gizlilik Derecesi

MADDE 29

1. Yıllık denetim raporları ile ivedi durum raporları ve özel inceleme raporları "hizmete özel"dir. Kuruluşların kanunlarındaki gizliliğe ait özel hükümler saklıdır.

2. Genel raporlar açıktır ve yayımlanır.

Raporlarla İlgili İşlemler

MADDE 30

1. Denetleme Kurulunca Başbakanlığa sunulan raporların, gereken kuruluşlara dağıtımı Başbakanlıkça yapılır.

2. Denetime tabi kuruluşlar, yıllık denetim raporları üzerine hazırlayacakları cevaplarını varsa yönetim kurullarından yoksa yetkili organlarından geçirmek kaydıyla, raporu aldıkları tarihten başlayarak kırkbeş gün içinde ilgili bakanlığa ve birer örneğini Denetleme Kuruluna gönderirler.

3. İlgili Bakanlıklar bu cevapları kendi görüşleri ile birlikte en geç onbeş gün içinde Başbakanlığa sunarlar. Bakanlıklar görüşlerinin bir örneğini de aynı zaman da Denetleme Kuruluna gönderirler.

4. Denetleme Kurulu raporlarında, inceleme, teftiş veya tahkiki istenen durumlar Başbakanlıkça yetkili mercilere intikal ettirilir. Denetleme Kurulunca özellikle Bakanlıklarca incelenmesi, teftişi ve tahkiki, istenen konular, bakanlıklar ^{ca} ~~teftiş kurullarınca~~ sonuçlandırılır ve sonuçtan Başbakanlığa ve Denetleme Kuruluna bilgi verilir. Denetleme Kurulu görüşünü ayrıca Başbakanlığa bildirir.

5. Raporlar ile bunlara verilen cevapların birer örneği Başbakanlıkça, Maliye Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatına gönderilir,

6. Teknik konularda ortaya çıkabilecek görüş ayrılıkları Başbakanlıkca kesin sonuca bağlanır.

Dördüncü Kısım

MALİ VE PERSONELE İLİŞKİN HÜKÜMLER

Birinci Bölüm

Mali Hükümler

Bütçe ve Kesin Hesap

MADDE 31

1. Denetleme Kurulunun bütçesi ve harcama kalemlerine ilişkin ekleri, Üyeler Kurulunca hazırlanır ve mali yıl başından en az yetmiş beş gün önce Başbakanlığa sunulur.

2. Denetleme Kurulunun yıllık giderleri, denetime tabi kuruluşlara, ödenmiş sermayeleri ile orantılı olarak paylaşılır. Ancak, sermayeleri veya ödenmiş sermayeleri bulunmayanlar ile ödenmiş sermayeleri emsallerine göre fazla gider payı yükleyecek derecede yüksek olan kuruluşların giderlere katılma payı, iş hacmi ve faaliyet konuları da dikkate alınarak Denetleme Kurulunca belirtilecek esaslara göre saptanır. Bu paylar Denetleme Kurulunun bütçesinde gelir olarak ayrı ayrı gösterilir ve ilgili kuruluşlara tebliğ edilir.

3. Denetleme Kurulunca saptanan gider karşılıkları denetime tabi kuruluşlar tarafından Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında Denetleme Kurulu adına açılacak bir hesaba yatırılır.

4. Kesin hesap raporu, Üyeler Kurulunun kendi üyeleri arasından seçeceği üç üye tarafından hazırlanır ve üyeler kuruluna sunulur.

5. Üyeler Kurulunun kabul ettiği kesin hesap raporu, takvim yılı izleyen üç ay içinde Başbakanlığa sunulur.

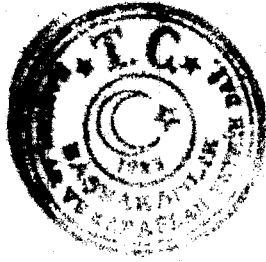
6. Bakanlar Kurulu, kesin hesap raporunu ve yeni yıl bütçe tasarımına kararlar

Istisna

MADDE 32

Denetleme Kurulu, Muhasebei Umumiye ve Artırma, Eksiltme ve
İhale Kanunları hükümlerine ve Sayıştay'ın denetimine tabi değildir.

İkinci BÖlüm

Personele İlişkin Hükümler

Özlük İşleri

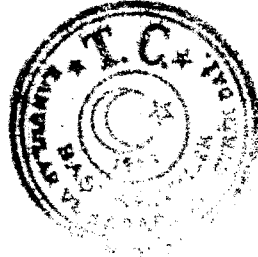
MADDE 33

1. Bu Kanun Hükümündeki Kararname hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Denetleme Kuruluna İktisadi Devlet Teşekkülü personel rejimi uygulanır.

2. Sözleşme ile verilecek ücretler, görevin önemine göre Koordinasyon Kurulunun önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca kararlaştırılır.

3. Sözleşmeli olarak çalıştırılanlardan memurluktan gelenlerin sözleşmeli hizmet süresi terfilerine sayılır ve gereken kesenek ve karşılıklarının tamamının ödenmesi kaydıyla emeklilik hakları devam eder.

4. Denetleme Kurulunun Başkan ve üyelerini de kapsamak üzere kadrolu ve sözleşmeli personeline Kamu İktisadi Teşebbüsleri personeline yasalarla verilmesi öngörülen ikramiyeler, Üyeler Kurulunun kararıyla verilebilir.

Başka İş ve Hizmet Yasağı.

MADDE 34

1. Denetleme Kurulu personeli, ücretsiz de olsa sürekli veya geçici bir hizmet kabul edemezler. Bu Kanunda veya özel kanunlarda belirtilen veya Başbakanlıkça verilecek görevler, başka iş ve hizmet yasağı dışındadır.

2. Denetleme Kurulu personeli, çalışma saatleri dışında olmak ve esas görevlerini aksatmamak koşuluyla, ücret veya herhangi bir yarar karşılığı olmaksızın hayır kurumlarında; mesleki, bilimsel, sosyal kurum ve derneklerde; kooperatiflerde, okul-aile birliklerinde, vakıflarda, Denetleme Kurulu personelinin kuracakları sosyal ve mesleki dernek, sandık ve kooperatiflerde çalışabilirler.

3. Bilimsel ve mesleki araştırma ve yayınlarda bulunabilirler.

4. Esas görevini aksatmamak ve Kurul Başkanınca uygun görülmek koşuluyla, yüksek öğretim kurumlarında ders verebilirler.

5. Başka iş ve hizmet yasağına aykırı hareket edenlerin işlerine son verilir.

Sır Saklama Yükümlülüğü

MADDE 35

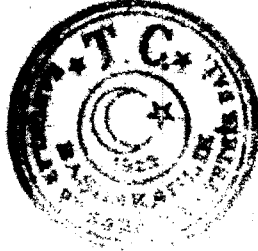
Denetleme Kurulu personeli , görevlerini yaptığı sırada öğrendiği gizli bilgileri, görevinden ayrılmış olsa bile, yetkili amirinin izni olmadan açıklaması halinde, kendisine T. Ceza Kanununun Devlet memurları hakkındaki hükümleri uygulanır.

Disiplin Kurulu

MADDE 36

1. Disiplin Kurulu, üyeler kurulunun her takvim yılı başında seçeceği bir üye ile, iki başdenetçiden oluşur. Genel Sekreter ile Hukuk Danışmanı kurulun tabii üyesidir.
2. Kurulun raportörlüğünü Personel Müdürü yapar.
3. Disiplin Kurulu, Başdenetçi ve Denetçiler hakkında disiplin kovuşturması yapılmasına ve disiplin cezası uygulanmasına karar verir.
4. Disiplin Kurulu, diğer personel hakkında Disiplin Kurulu görevini yapar.

Yüksek Disiplin Kurulu

MADDE 37

1. Yüksek Disiplin Kurulu, Üyeler Kurulunun kendi üyeleri arasından her takvim yılı başında seçeceği beş üyeden oluşur. Yüksek Disiplin Kurulu, başkanını kendi üyeleri arasından seçer.

2. Yüksek Disiplin Kurulu, Kurul Başkanı ve üyeleri hakkında disiplin kovuşturması yapılmasına ve disiplin cezası uygulanmasına karar verir.

3. Yüksek Disiplin Kurulu, disiplin kurulu kararlarına yapılacak itirazları karara bağlar.

Ceza Kovuşturması

MADDE 38

1. Başkan ve üyelerin görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işlemiş buldukları suçlardan dolayı ilk soruşturma Başbakanın görevlendireceği bir soruşturmacı veya soruşturmacılar tarafından yapılır. Düzenlenen fezleke Danıştay'a gönderilir.

2. Birinci fıkra dışında kalan Denetleme Kurul personelinin görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işlemiş buldukları suçlardan dolayı ilk soruşturma Kurul Başkanının görevlendireceği soruşturmacı tarafından yapılır.

Eğitim ve İnceleme

MADDE 39

Denetim görevlileri:

1. Hizmet iği eğitim çalışmaları yaparlar ve diğer kurumlarca düzenlenen hizmetiçi eğitim proğramlarına, mesleki toplantı ve konferanslara katılabilirler.
2. Mesleki konularda, yurtdışında inceleme yapabilirler.
3. Yurtiçi ve yurtdışı eğitim ve inceleme programlarının hazırlanması ve uygulanması usulleri bir yönetmelikle düzenlenir.

Beşinci Kısım

ÇEŞİTLİ, GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

Birinci Bölüm

Çeşitli Hükümler

Denetleme Kurulu Malları Aleyhine İşlenen Suçlar

MADDE 40

Denetleme Kurulunun malları aleyhine işlenen suçlar Devlet malı aleyhine işlenmiş sayılır.

Yönetmelikler

MADDE 41

Denetleme Kurulu personeline ilişkin yönetmelikler Koordinasyon Kurulu kararı ile yürürlüğe konulur.

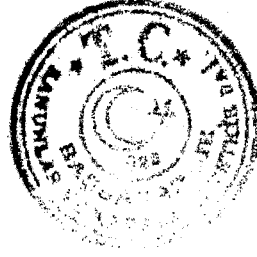

İkinci Bölüm

Geçici Hükümler

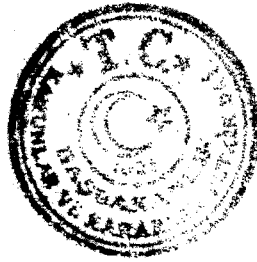
GEÇİCİ MADDE 1.

Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yayımı tarihinde Denetleme Kurulu'nda ~~çalışanlar~~ ^{Galisonların}; yeni bir atamaya gidilmeden aylık, ek gösterge, yan ödeme ve diğer her türlü özlük hakları ile görevleri devam eder. Uzman Müşavirler başdenetçi, uzmanlar denetçi, uzman yardımcıları denetçi yardımcısı ünvanını alırlar.

GEÇİCİ MADDE 2

Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girmesinden sonra hazırlanacak yönetmelikler yayınlanıncaya kadar, yürürlükteki yönetmeliklerin bu Kanun Hükümünde Kararnameye aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3

Bu Kanun Hükümünde Kararname ile çıkarılması öngörülen yönetmelikler, bu kanun hükmünde kararnamenin yürürlük tarihinden başlayarak altı ay içinde çıkarılır.

G
B

stmelikler
ayarak al

Üçüncü Bölüm

Son Hükümler

Kaldırılan Hükümler

MADDE 42

12.5.1964 tarih, 468 sayılı Kanunun 6. maddesi, 4.7.1938 tarihli 3460 ve 20.7.1960 tarihli 23 sayılı Kanunların Denetleme Kurulu ile ilgili hükümleri ve 60 sayılı Kanun Hükmünde Kararname nin geçici 7. maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR ve KARARLAR TETKİK
DAİRESİ BAŞKANLIĞI

~~BAŞBAKANLIK KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME~~
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

~~327530/1~~

KHK/ 72

Yürürlük

MADDE 43- Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 44- Bu Kanun Hükmünde Kararnameyi Bakanlar Kurulu yürütür.

Ekl

KENAN EVREN
CUMHURBAŞKANI

B. ULUSU
BAŞBAKAN

Z. BAYKARA Devlet Bak. - Başbakan Yrd.	Prof. Dr. İ. ÖZTRAK Devlet Bakanı	M. ÖZGÜNEŞ Devlet Bakanı	Prof. Dr. M. N. ÖZDAS Devlet Bakanı
S. R. PASIN Devlet Bakanı	K. AKDOĞAN Adalet Bakanı	Ö. H. BAYÖLKEN Millî Savunma Bakanı	S. ÇETİNER İçişleri Bakanı
İ. TÖRKMEN Dışişleri Bakanı	A. B. KAFAOĞLU Maliye Bakanı	H. SAĞLAM Millî Eğitim Bakanı	Dr. T. ÖNALP Bayındırlık Bakanı
K. GANTÖRK Ticaret Bakanı M. Tarikat	Prof. Dr. K. KILIÇTURGAY Sağlık ve Sosyal Yrd. Bakanı	Prof. Dr. C. T. SADIQLAR Gümrük ve Tekel Bakanı	Prof. Dr. M. AYBAN Ulaştırma Bakanı
Prof. Dr. S. ÖZBEK Tarım ve Orman Bakanı	Prof. Dr. T. ESENER Çalışma Bakanı	M. TURGLUT Sanayi ve Teknoloji Bakanı	F. İLKEK Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
İ. EVLİYAĞLU Kültür ve Turizm Bakanı	Prof. Dr. A. SAMSUNLU İmar ve İskân Bakanı	M. R. GÜNEY Köylere ve Koop. Bakanı	V. ÖZGÖL Gençlik ve Spor Bakanı
S. ŞİDE Sosyal Güvenlik Bakanı			

a No

